

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування

МИКИТА М.М., АНТОНЮК О.С., СЛАВІК Р.В.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ

«ВСТУП ДО ФАХУ»

**для студентів географічного факультету, спеціальності 014 «Середня освіта.
Географія»**

Ужгород – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування

МИКИТА М.М., АНТОНЮК О.С., СЛАВІК Р.В.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ

«ВСТУП ДО ФАХУ»

**для студентів географічного факультету, спеціальності 014 «Середня освіта.
Географія»**

Ужгород - 2021

УДК 911: 37.015 (076)

Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Вступ до фаху» для студентів географічного факультету, спеціальності 014 «Середня освіта. Географія».

Укл.: М.М. Микита, О.С. Антонюк., Славік Р.В. – Ужгород, 2021. – 31с.

Укладач: Микита М.М., доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування географічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», к.геогр. наук, доцент.

Антонюк О.С., ст. викл. кафедри фізичної географії та раціонального природокористування географічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Славік Р.В., доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування географічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», к.екон. наук, доцент.

Рецензенти: Фащевський М.І., доктор географічних наук, професор.

Салюк М.Р., кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Рекомендовано до друку кафедрою фізичної географії та раціонального природокористування географічного факультету ДВНЗ «Ужгородського національного університету», протокол №1 від 28 серпня 2021 року

Рекомендовано до друку методичною комісією географічного факультету ДВНЗ «Ужгородського національного університету», протокол №1 від 28 серпня 2021 року.

Ужгородський національний університет, 2021

ЗМІСТ

1. Вступні зауваження.....	5
2. Тематичний план вивчення дисципліни.....	6
3. Розгорнута програма дисципліни.....	13
4. Рекомендована література.....	14
5. Плани семінарсько-практичних занять.....	15
6. Перелік запитань для проміжних контролів.....	27
7. Запитання до іспиту	29
8. Завдання для самостійної роботи студентів та рекомендації щодо їх виконання.....	31

1.ВСТУПНІ ЗАУВАЖЕННЯ

Метою вивчення навчальної дисципліни « **Вступ до спеціальності**» є сформувати систему знань про об'єкт і предмет вивчення сучасної географічної науки, її структуру й найважливіші наукові засади, основні етапи її розвитку; місце у формуванні наукової картини світу.

Завдання вивчення дисципліни:

- сформувати знання про об'єкт і предмет вивчення сучасної географічної науки, її структуру й місце в формуванні наукової картини світу.
- ознайомитися з історією розвитку географії як науки, внеском у науку найбільш видатних вчених-географів, основними джерелами географічних знань;
- сформувати уявлення про найважливіші теоретичні й методологічні засади сучасної географії та ознайомити з основними формами самостійної науково-дослідницької роботи студентів з обраної спеціальності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 1);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя (ЗК 2);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 3);
- здатність працювати в команді (ЗК 4);
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 5);
- здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК6);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 7);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 8);
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК 9);
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 10);
- здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків (ФК 1);
- володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів (ФК 2);
- здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (ФК 3);
- здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання) (ФК 4);
- здатність до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності (ФК 5);
- здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури. (ФК 6);

- здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (ФК 7).
- здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства. (ПК-1);
- здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України та свого регіону(ПК-6);
- здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній і позашкільній роботі з учнівською молоддю (ПК-7).

2.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна програма складена згідно навчальних планів географічного факультету та вимог стандарту освіти. Предмет вивчається протягом одного семестру на першому курсі денної форми навчання кафедри фізичної географії та раціонального природокористування і розрахований на 105 годин, з них 52 годин аудиторних ,а саме 36 годин – лекційних, 16 годин – практичних, 2 години – консультацій, 7 годин - іспит та 53 годин – самостійної роботи студентів. Підсумковий контроль – іспит, проміжний – практичні роботи, модульні контрольні роботи.

Таблиця розподілу годин

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 105	1	2
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 52 самостійної роботи студента – 53	II	III
	Лекції:	
	36 год.	8 год.
	Практичні (семінарські):	
	16 год.	4 год.
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	

	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	53 год.	93 год.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>денна</i>					
	Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7
<i>2 семестр</i>						
Змістовий модуль 1. ОБ'ЄКТ І ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ГЕОГРАФІЇ. СТРУКТУРА СИСТЕМИ ГЕОГРАФІЧНИХ НАУК.						
Тема 1. Суть географічного мислення. Місце географії в системі наук. Місце географічної картини світу в загальнонауковій картині світу.	5	2			3	
Тема 2. Структура системи географічних наук, їх зв'язок з іншими науками (природничими, суспільними тощо).	7	2	2		3	
Тема 3. Основні етапи в історії розвитку географічної науки. Поняття про наукові школи в географії.	7	2	2		3	
Тема 4. Географічні уявлення в первісних суспільствах. Географічні знання давніх культурних народів. Географія в античний час.	5	2			3	
Тема 5. Географія середньовіччя й епохи Великих географічних відкриттів.	5	2			3	
Тема 6. Західноєвропейські наукові географічні школи XVIII – XIX століть. Географічні школи в Росії (XIX – початок XX століття). Географічні школи в СРСР.	7	2	2		3	
Тема 7. Зарубіжна географія XX – початку XXI століття.	7	2	2		3	
Тема 8. Основні напрями географічних досліджень в Україні, наукові центри й наукові школи. Географічна освіта в сучасній Україні.	5	2			3	
Тема 9. Сучасні напрями географічних досліджень.	4	2			2	
Модульна контрольна робота	1					
Разом за модуль 1	53	18	8		26	
Змістовий модуль 2. МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.						
Тема 10. Методологія як процес отримання нового знання. Загальне уявлення про принципи, підходи, концепції, закони й теорії сучасної географії.	5	2			3	
Тема 11. Основні концепції географічної науки, їх	7	2	2		3	

розвиток в наукових географічних школах.						
Тема 12. Сучасні географічні теорії. Географічний детермінізм та регіоналізм.	7	2	2		3	
Тема 13. Методи обробки географічної інформації. Загальнонаукові та конкретно наукові методи.	5	2			3	
Тема 14. Фізико-географічні науки, їх зв'язок з іншими природничими науками.	7	2	2		3	
Тема 15. Суспільно-географічні науки, їх зв'язок з іншими суспільними науками.	5	2			3	
Тема 16. Комплексні географічні науки; інтегровані (міжгалузеві) напрями досліджень.	5	2			3	
Тема 17. Прикладне значення географічних знань.	7	2	2		3	
Тема 18. Основні проблеми географії, як науки.	3	2			1	
Модульна контрольна робота	1					
Разом за модуль 2	52	18	8		25	
Разом за семестр	105	36	16		51	

(заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>заочна</i>					
	Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7
<i>3 семестр</i>						
Змістовий модуль 1. ОБ'ЄКТ І ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ГЕОГРАФІЇ. СТРУКТУРА СИСТЕМИ ГЕОГРАФІЧНИХ НАУК.						
Тема 1. Суть географічного мислення. Місце географії в системі наук. Місце географічної картини світу в загальнонауковій картині світу.	5					5
Тема 2. Структура системи географічних наук, їх зв'язок з іншими науками (природничими, суспільними тощо).	7	2				5
Тема 3. Основні етапи в історії розвитку географічної науки. Поняття про наукові школи в географії.	9	2	2			5
Тема 4. Географічні уявлення в первісних суспільствах. Географічні знання давніх культурних народів. Географія в античний час.	5					5
Тема 5. Географія середньовіччя й епохи Великих географічних відкриттів.	5					5

Тема 6. Західноєвропейські наукові географічні школи XVIII – XIX століть. Географічні школи в Росії (XIX – початок XX століття). Географічні школи в СРСР.	5				5
Тема 7. Зарубіжна географія XX – початку XXI століття.	5				5
Тема 8. Основні напрями географічних досліджень в Україні, наукові центри й наукові школи. Географічна освіта в сучасній Україні.	5				5
Тема 9. Сучасні напрями географічних досліджень.	6				6
Разом за модуль 1	52	4	2		46
Змістовий модуль 2. МЕТОДОЛОГІЯ і МЕТОДИ ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.					
Тема 10. Методологія як процес отримання нового знання. Загальне уявлення про принципи, підходи, концепції, закони й теорії сучасної географії.	5				5
Тема 11. Основні концепції географічної науки, їх розвиток в наукових географічних школах.	7	2			5
Тема 12. Сучасні географічні теорії. Географічний детермінізм та регіоналізм.	5				5
Тема 13. Методи обробки географічної інформації. Загальнонаукові та конкретно наукові методи.	9	2	2		5
Тема 14. Фізико-географічні науки, їх зв'язок з іншими природничими науками.	5				5
Тема 15. Суспільно-географічні науки, їх зв'язок з іншими суспільними науками.	5				5
Тема 16. Комплексні географічні науки; інтегровані (міжгалузеві) напрями досліджень.	6				6
Тема 17. Прикладне значення географічних знань.	6				6
Тема 18. Основні проблеми географії, як науки.	5				5
Разом за модуль 2	53	4	2		47
Разом за семестр	105	8	4		93

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Структура системи географічних наук, їх зв'язок з іншими науками (природничими, суспільними тощо). Географія в стародавньому світі.	2
2	Основні етапи в історії розвитку географічної науки. Поняття про наукові школи в географії. Географія середньовіччя.	2
3	Західноєвропейські наукові географічні школи XVIII – XIX століть.	2
4	Географія нового часу. Сучасні напрямки географічних досліджень.	2
5	Основні концепції географічної науки.	2
6	Методологія і методи географічних досліджень. Сучасні географічні теорії.	2
7	Диференціація та інтеграція в географічній науці.	2
8	Прикладне значення географічних знань. Наукова анотація.	2
	Разом	16

Навчально-допоміжні матеріали:

Технічні засоби: дидактичні матеріали, сайт електронного навчання, презентаційні матеріали.

Обладнання: навчальні настінні карти (фізичні, економічні, політичні) материків та окремих країн, атласи, контурні карти для практичних робіт, методичні матеріали з курсу.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: практичні роботи, усне опитування, робота з картами, тестування, самостійна робота, підготовка презентацій за темами.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	CP	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10		

T1, T2 ... – теми практичних робіт

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	CP	50	100
3	3	3	3	5	5	5	3	5	15		

T1, T2 ... – теми практичних робіт

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	4	20
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)				
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні				
Письмове тестування при тематичному оцінюванні				
Презентація	1	20	1	30
Реферат				
Есе				
...				
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	14	100	14	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль проводиться у формі аудиторної письмової контрольної роботи з тем змістовного модуля. На модульну контрольну роботу відводиться 50 балів. Входять три теоретичні питання по 10 балів за кожне, а також тестові завдання - 20 по одному балу. У сумі 50 балів за модульну контрольну роботу.

Критерії поточної модульної оцінки знань студентів

Письмова контрольна робота	Критерії оцінки
40-50	повністю розкрито сутність понять, дане його чітке визначення або проаналізовано і зроблено висновок з конкретного теоретичного положення. В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань.
25-40	достатньо повно розкрито сутність питань та понять, обґрунтовано під час письмових відповідей, в основному розкрито зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
15-25	не в повному обсязі розкрито суть теоретичних питань, поверхневе володіння навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
5-15	студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0-5	студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену - усної перевірки знань – відповідей на питання екзаменаційних білетів. На екзамен відводиться 30 балів, це відповіді на теоретичні запитання по 10 балів кожне. До екзамену допускаються студенти, що склали два модульних контролю. У разі набрання студентами 60 балів за два модульних контролю екзамен виставляється автоматично.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	Визначення знань студента
90 – 100	A	відмінно	зараховано	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому
82-89	B	добре		Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому.
74-81	C			Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому виконав не повністю.
64-73	D			Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
60-63	E	задовільно		Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю	Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань

		повторного складання	повторного складання	навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому.
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не засвоїв навчальної програми, не вмів викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю.

3. РОЗГОРНУТА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ОБ'ЄКТ І ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ГЕОГРАФІЇ. СТРУКТУРА СИСТЕМИ ГЕОГРАФІЧНИХ НАУК.

Тема 1. Суть географічного мислення. Місце географії в системі наук. Місце географічної картини світу в загальнонауковій картині світу.

Тема 2. Структура системи географічних наук, їх зв'язок з іншими науками (природничими, суспільними тощо).

Тема 3. Основні етапи в історії розвитку географічної науки. Поняття про наукові школи в географії.

Тема 4. Географічні уявлення в первісних суспільствах. Географічні знання давніх культурних народів. Географія в античний час.

Тема 5. Географія середньовіччя й епохи Великих географічних відкриттів.

Тема 6. Західноєвропейські наукові географічні школи XVIII – XIX століть. Географічні школи в Росії (XIX – початок XX століття). Географічні школи в СРСР.

Тема 7. Зарубіжна географія XX – початку XXI століття.

Тема 8. Основні напрями географічних досліджень в Україні, наукові центри й наукові школи. Географічна освіта в сучасній Україні.

Тема 9. Сучасні напрями географічних досліджень.

Модульна контрольна робота №1

Змістовий модуль 2. МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Тема 10. Методологія як процес отримання нового знання. Загальне уявлення про принципи, підходи, концепції, закони й теорії сучасної географії.

Тема 11. Основні концепції географічної науки, їх розвиток в наукових географічних школах.

Тема 12. Сучасні географічні теорії. Географічний детермінізм та регіоналізм.

Тема 13. Методи обробки географічної інформації. Загальнонаукові та конкретно наукові методи.

Тема 14. Фізико-географічні науки, їх зв'язок з іншими природничими науками.

Тема 15. Суспільно-географічні науки, їх зв'язок з іншими суспільними науками.

Тема 16. Комплексні географічні науки; інтегровані (міжгалузеві) напрями досліджень.

Тема 17. Прикладне значення географічних знань.

Тема 18. Основні проблеми географії, як науки.

Модульна контрольна робота №2

Екзамен

4.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Вступ до фаху: географія і суспільство. Навч. посіб. / І.В. Гукалова, Д.С. Мальчикова. Стереотип. вид. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. – 268 с.
2. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.
3. Вступ до географії: Навчальний посібник / Л.М. Булава. – Полтава: ПДПУ імені В.Г.Короленка, 2010. – 32 с.
4. Жекулин В.С. Введение в географию. – Л.: ЛГУ, 1989. – 272 с..
5. Немець Л. М. Суспільна географія: сучасні виклики, реалії, перспективи / Л. М. Немець // Регіон 2018: стратегія оптимального розвитку. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 8 – 9 листопада 2018 р.). – Харків, 2018. – с. 37-42 10.
6. Немець Л.М. Сучасна суспільна географія: реалії, виклики, досвід змін у науці та освіті / Л. Немець, К. Сегіда, Є. Телебенева, Л. Ключко // Суспільна географія: наукові традиції та сучасні виклики: матеріали Всеукраїнського наукового семінару, присвяченого 110-літтю від народження доктора географічних наук, професора О. Т. Ващенко (м. Львів, 13 грудня 2018 р.) / [відп. ред. проф. О. Шаблій]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 65- 69.
7. Топчієв О. Г. Методологічні трансформації предметної області вітчизняної географії / О. Г. Топчієв // Українська географія: сучасні виклики : збірник наукових праць у 3-х томах. Т. 1. – К. : Прінт-Сервіс, 2016. – 235 с.
8. Шищенко П. Г. Чому географічна освіта має свою міжнародну Хатію / П. Г. Шищенко, Н. В. Мунич, О. Ю. Дмитрук // Сучасні проблеми розвитку географічної освіти і науки в Україні : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 26-28 листопада 2015 р.) / Київ, нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : ЦОП «Глобус», 2015. – С. 5-8

Допоміжна література

- 1) Исаченко А.Г. Теория и методология географической науки. – М.:Academia, 2004. – 400 с.
- 2) Исаченко А.Г. Развитие географических идей. – Л.: ЛГУ, 1979. – 202 с.
- 3) Жупанський Я.І. Історія географії в Україні. – Львів: ЛНУ, 1997.
- 4) Скурла Г. Александр Гумбольдт. – М., 1985.
- 5) Научные школы в географии. – М., 1983.
- 6) Дитмар А.Б. География а античное время. – М., 1980.
- 7) Забелин И.М. Возвращение к потомкам (Об А. Гумбольдте). – М., 1988.
- 8) Топчієв О.Г. Основи суспільної географії. - Одеса: Астропринт, 2001. - 540 с.
- 9) Гукалова І. В., Омельченко Н. В. Г Вступ до фаху. Методичні рекомендації для проведення практичних і семінарських занять для студентів спеціальностей 106 Географія, 103 Науки про Землю, 014.07 Середня освіта (Географія) денної та заочної форм навчання. [Текст] / І.В. Гукалова, Н.В. Омельченко. – Херсон: вид-во ПП. Вишемирський В.С., 2017. – 48 с.
- 10) Методичні рекомендації щодо написання курсових і дипломних робіт з циклу географічних дисциплін / Укладач Л.М.Булава. – Полтава: ПДПУ, 2002. – 28 с.

- 11) Міжнародна хартія географічної освіти//Географія та основи економіки в школі. – 2000. – № 2. – С. 3 - 12.
- 12) Шищенко П. Г. Концепція стандарту вищої базової географічної освіти: Монографія / П. Г. Шищенко, Я. Б. Олійник, О. Ю. Дмитрук. – Київ: Тандем, 2000. – 588 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Підручники для вивчення навчальної дисципліни:
<https://textbook.com.ua/geografiya/1473445580/s-115>
http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/ekonomichna_geografija_zarubizhnikh_krajn/centralna_evropa_transport_zovnishnoekonomichni_zv_39_jazki_rekreacija_ta_turizm/64-1-0-887
https://omolodim.at.ua/publ/bezuglij_v_v_kozinec_s_v_regionalna_ekonomichna_ta_socialna_geografija_svitu_posibnik_kijiv_vidavnichij_centr_quot_akademija_quot_2003_688_s/1-1-0-132
<http://repository.vsau.org/getfile.php/2249.pdf>
2. Освітні портали:
<http://www.geograf.com.ua/countries>
<http://geoswit.ucoz.ru/>
<http://geosite.com.ua/index/0-66>

5.ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКО-ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ1.

Практична робота №1 ГЕОГРАФІЯ ЯК НАУКА. СИСТЕМА НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Мета: проаналізувати предметну сферу науки «географія» та основні її галузеві напрями, етапи розвитку науки, ознайомитись з переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої географічної освіти України.

Запитання для обговорення:

1. Що таке географія? Об'єкт і предмет науки.
2. Класифікація наук І. Канта.
3. Галузеві напрями в географії.
4. Процеси диференціації наукового знання та інтеграції наук.
5. Надайте визначення поняттям: «Міждисциплінарність», «Полідисциплінарність», «Трансдисциплінарність».
6. Охарактеризуйте основні етапи розвитку географії.

Завдання для практичної роботи:

Завдання 1. Підготувати письмове повідомлення (1-2 арк.) про одного з відомих мислителів та його внесок у розвиток і становлення географії як самостійної науки: 1) Геродот; 2) Платон; 3) Аристотель; 4) Ератосфен; 5) Страбон. Номер варіанту для вибору

повідомлення обрати відповідно до номеру студента в журналі академічної групи: №1,6,11,16,21 – перша тема; №2,7,12,17,22 – друга тема і т.д.

Завдання 2. Навести приклади природничих (фізико-географічних) і суспільно-географічних наук (не менше 5 прикладів для кожної групи наук), з наведенням їх визначень.

Завдання 3. Використовуючи Постанову КМ України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29.04.2015 № 266 (Редакція від 11.02.2017), письмово у вигляді таблиці оформити перелік природничих спеціальностей. Окремо проаналізувати всі інші спеціальності та їх приналежність до певної галузі знань.

Таблиця 1. – Перелік природничих спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти

Шифр галузі	Галузь знань	Код спеціальності	Найменування спеціальності

Завдання 4. На контурну карту України нанести основні центри, де готують фахівців-географів.



Практична робота №2 ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ЯК ГОЛОВНІ ФОРМИ НАУКОВОГО ЗНАННЯ. ОБ'ЄКТ І ПРЕДМЕТ НАУКИ

Мета: сформуванати загальне уявлення про систему наукового пізнання, теорію і методологію як основні його форми, ознайомитись з основними методами досліджень, отримати навички написання анотацій наукових статей.

Запитання для обговорення:

1. Дайте визначення поняттям: «теорія», «поняттєво-термінологічний апарат», «концепція», «парадигма», «закон», «закономірності», «об'єкт», «предмет», «методологія», «методика», «метод».
2. Що є загальним об'єктом вивчення в географії?
3. Назвіть об'єкт та предмет вивчення фізичної і суспільної географії.
4. Розкрийте зміст геосистемної парадигми та її значення в географії.
5. Охарактеризуйте фундаментальне і прикладне значення географії.

Завдання для практичної роботи:

Завдання 1. Схематично відтворити систему наукового пізнання. Зазначити на схемі основні складові. Коротко проаналізувати їх (до 1 арк.)

Завдання 2. Заповнити таблицю 2 «Характеристика традиційних і новітніх методів дослідження в географії».

Таблиця 2. - Характеристика традиційних і новітніх методів дослідження у географії

<i>Назва методу</i>	<i>Змістовні характеристики</i>	<i>Приклади застосування</i>
<i>Традиційні методи</i>		
<i>Новітні методи</i>		

Завдання 3. Підготувати письмову анотацію наукової статті, обраної самостійно з одного з географічних періодичних видань за вибором (порядок

оформлення анотації і джерела – Додаток А). Наукова проблематика: Методологія і методи географічних досліджень.

Завдання 4. Заповніть пропуски в таблиці 3 «Пояснення окремих термінів» шляхом надання визначень або підбору правильного терміну. Таблиця 3. – Пояснення окремих термінів

Термін	Визначення
Концепція	
	Система вихідних положень науки, яку приймають більшість учених як дещо дане, безсумнівне, що не має сенсу обговорювати.
Гіпотеза	
	Вчення про структуру, логічну організацію науки, методи та засоби діяльності
Предмет науки	
	Географічна оболонка
Методика	
	1) Підхід до дійсності і пізнання явищ природи; 2) Сукупність способів дослідження, які застосовуються у будь-якій науці.
Закон/закономірність	

Практична робота № 3 МЕТОДОЛОГІЯ ГЕОГРАФІЇ. ЗВ'ЯЗКИ З ІНШИМИ НАУКАМИ. ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Мета: розглянути основні методологічні принципи суспільної географії; встановити зв'язки суспільної географії з іншими науками; навчитися користуватися первинними та вторинними джерелами суспільно-географічної інформації.

Запитання для обговорення:

1. Розкрити сутність основних принципів дослідження у географії: а) Принцип територіальності; б) Принцип комплексності; в) Принцип регіональної цілісності; г) Принцип системності.

2. Первинні та вторинні джерела географічних знань: пошук і використання.
3. Карта як головне джерело інформації географа. Робота з атласами. Національний атлас України.

Завдання для практичної роботи :

Завдання 1. Побудувати схему «Зв'язки географії з іншими науками» та надати стислі пояснення до неї.

Завдання 2. Підготувати письмове повідомлення про одну з міжнародних організацій та, використовуючи їх ресурси, знайти сучасну статистичну інформацію, яку вони подають по соціально-економічним показникам України (кількість населення та місце країни у світі, природний приріст населення, середня тривалість життя, коефіцієнт міграції, рівень урбанізації, рівень ВВП на душу населення): 1) Організація Об'єднаних Націй, 2) Світова організація торгівлі, 3) Організація економічного співробітництва і розвитку 4) Центральне розвідувальне управління США (CIA Factbook). Номер варіанту для вибору повідомлення обрати відповідно до номера студента в журналі академічної групи: №1,5,13 – перша тема; №2,6,10 – друга тема і т.д.

Завдання 3. На основі аналізу різних географічних джерел інформації (енциклопедії, туристичні путівники, довідник «Країни світу», Інтернет-джерела, Атласи регіонів, країн і світу тощо) з'ясуйте особливості й відмінності подачі географічної інформації. Написати коротку аналітичну довідку.

Завдання 4. Підготувати усне повідомлення (3-5 хв.): «Видатні постаті української географії» (концепція ноосферогенезу В.І. Вернадського; академік С.Л. Рудницький – як засновник української школи антропогеографії; концепція суспільно-територіального комплексу академіка М.М. Паламарчука).

Завдання 5. Описати структуру і зміст Національного атласу України. Надати коротку анотацію даного твору.

Практична робота № 4 РОЗВИТОК ГЕОГРАФІЧНОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ І СВІТІ

Мета: ознайомитись з основними етапами розвитку географії; дослідити історію географічної думки в Україні та інших країнах, схарактеризувати основні сучасні наукові центри і школи України.

Запитання для обговорення:

1. Основні етапи в історії розвитку географічної думки.
2. Поняття про наукові школи географії.
3. Географічна думка в первісному суспільстві.
4. Давні географічні знання на Близькому Сході.
5. Географія Середньовіччя і епохи Великих географічних відкриттів.
6. Західноєвропейські наукові географічні школи XVIII – XIX століть.
7. Географічні школи в СРСР.
8. Зарубіжна географія XX – початку XXI століття (французька, німецька антропогеографія).
9. Основні напрями географічних досліджень в Україні, сучасні наукові центри й наукові школи.

Завдання для практичної роботи :

Завдання 1. Підготувати письмове (реферативне) повідомлення (5-7 хв.) на одну із запропонованих тем:

1. Геродот - засновник країнознавства.
2. Ератосфен – «батько» географії.
3. Порівняльна характеристика творчості А. Гумбольдта й К. Ріттера.
4. Географічний детермінізм і посибілізм: сутність і приклади.
5. Німецька школа штандарту: основні представники.
6. Французька географічна школа (Поль Відаль де ла Бланш, Елізе Реклю та інші).
7. Головні осередки географічної науки і освіти в Україні: академічна наука і ВНЗ.

Завдання 2. Підготувати презентацію (Power Point або іншу) на одну із тем:

1. Вплив хорологічної школи А. Геттнера на розвиток методології соціально-економічної географії.

2. Наукові події і провідні персоналії післявоєнного (після Другої світової війни) періоду.
3. Оцінка провідних положень теорії центральних місць В. Кристаллера.
4. Роль Степана Рудницького як фундатора української суспільної географії.
5. Суспільно-географічні дослідження в українській діаспорі.
6. Формування української національної географії та внесок фахівців різних галузей науки у розвиток суспільної географії в Україні.

Практична робота № 5 СТРУКТУРИЗАЦІЯ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ: СХЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ ВЧЕНИХ

Мета: ознайомитись із схемами структуризації суспільної географії відомими українськими географами, проаналізувати їх підходи до систематизації окремих галузей знань.

Запитання для обговорення:

1. Яка різниця між фундаментальними та прикладними науками?
2. Назвіть імена вчених, які розробили схеми структуризації суспільної географії.
3. Охарактеризувати склад і структуру суспільної географії за основними блоками дисциплін, які виділяють більшість вчених.

Завдання для практичної роботи :

Завдання 1. Проаналізувати схеми класифікації суспільної географії видатних науковців та виділити (на свій розсуд) найбільш оптимальну: Схема професора Миколи Пістуна (Київський національний університет ім. Т. Шевченка), 1996 р.; схема професора Олега Шаблія (Львівський національний університет ім. І. Франка), 1997 р.; схема професора Олександра Григоровича Топчієва, 2009 (Одеський національний університет ім. І. Мечникова). Обґрунтувати свою відповідь.

Завдання 2. Підготувати науковий реферат (за вибором):

- 1) Місце суспільної географії у системі наук.

- 2) Функції суспільної географії.
- 3) Гуманізація та екологізація суспільної географії і нові напрями дослідження.
- 4) Роль глобалізації у становленні напрямів сучасної суспільної географії.
- 5) Економіко-географічний напрям.
- 6) Соціально-географічний напрям.

Практична робота № 6 СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА ОЦІНКА ТЕРИТОРІЇ. ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА

Мета: узагальнити, систематизувати знання, вміння та навички студентів з теми «Суспільно-географічна оцінка території», сприяти розвитку творчого мислення, вміння застосовувати вивчене на практиці, стимулювання активності, ініціативності до пошуку певної інформації.

Запитання для обговорення:

1. Схема суспільно-географічної характеристики (оцінки) країн і регіонів.
2. Назвіть різницю між поняттями «країна» та «держава».
3. Тлумачення терміну «територія» з позицій різних наук, за різними джерелами та авторами. Встановити схожість та відмінність трактувань.
4. Поняття «територіальна структура» і «територіальна організація»: відміни. Визначення територіальної організації суспільства.

Завдання для практичної роботи :

Завдання 1. Визначте країни за поданим описом:

1. Територія цієї країни розташовується в 5 часових поясах, але всі користуються одним часом через так звану економічну необхідність.
2. На даний момент в армії цієї країни служить більше 2,2 мільйонів осіб і це найбільша армія в світі. А при великомасштабних військових діях можуть поставити під зброю близько 400 мільйонів осіб.

3. У цій країні не буває ожеледі. У всіх містах північних регіонів країни тротуари підігріваються, тому лід і сніг відразу тануть. Зламати руку або ногу, підскользнувшись взимку, – велика рідкість.
4. У даній країні щороку реєструється понад 1500 землетрусів, хоча велика частина з них дуже незначні.
5. Столиця цієї країни є найхолоднішою в світі. Варто відзначити, що клімат цієї країни дійсно суворий, а саме через перепад температур.
6. Ця країна займає 1 місце в світі за запасами кам'яного вугілля і за кількістю припливних електростанцій.
7. Всупереч поширеному стереотипу, дуже мало жителів цієї країни насправді куштували собачатину.

Завдання 2. Підготувати проекти суспільно-географічної оцінки території (на прикладі регіону Східна Азія) за планом (Таблиця 4 «План проекту суспільно-географічної оцінки території»):

Таблиця 4. – План проекту суспільно-географічної оцінки території

Виконавці*	Питання для опрацювання	Форма презентації
Суспільні географи	1. Загальні відомості про регіон. 2. Особливості економіко-географічного положення. 3. Позитивні та негативні наслідки економіко-географічного положення для регіону.	Доповідь всіх виконавців
Фізичні географи	1. Природні умови (рельєф, клімат, внутрішні води, ґрунти) 2. Корисні копалини	Доповідь всіх виконавців
Демографи	Особливості демографічної ситуації в регіоні	Доповідь всіх виконавців
Економіко-географи	1. Галузева структура	Доповідь всіх виконавців

	господарства регіону 2. Особливості розвитку промисловості 3. Особливості розвитку сільського господарства	виконавців
Менеджери з туризму	Особливості туристично-рекреаційного потенціалу регіону	Доповідь всіх виконавців

**Вибір певного напрямку географії та відповідних виконавців здійснюється викладачем (по 5-7 осіб на кожний блок)*

Практична робота № 7 ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ СУСПІЛЬСТВА. ВЗАЄМОДІЯ СУСПІЛЬСТВА Й ПРИРОДИ

Мета: ознайомитися з видами природних ресурсів; охарактеризувати структуру заповідної мережі України; провести аналіз особливостей заповідної мережі України з використанням карт і атласів; сприяти формуванню екологічної поведінки та мислення; удосконалювати вміння застосовувати теоретичні знання на практиці; формувати розуміння того, що людина – частина природи.

Запитання для обговорення:

1. Яка різниця між поняттями «природне середовище» та «географічне середовище»?
2. Зміст поняття «природокористування» та його географічна оцінка.
3. Класифікація ландшафтів за інтенсивністю природокористування і функціями ландшафтів (авт. П.Г. Шищенко)
4. Природно-заповідний фонд: визначення і об'єкти.
5. Як систематизують види господарської діяльності суспільства за ступенем їх пов'язаності з природним середовищем?
6. Дайте визначення поняттям «природокористування», «заповідники», «зоологічні парки», «національні природні парки», «пам'ятники природи», «регіональні ландшафтні парки», «заказники», «заповідні урочища».

7. Концепція сталого (збалансованого) розвитку.

Завдання для практичної роботи:

Завдання 1. Розподілити наведені природні ресурси у таблиці 6 відповідно до класифікації вичерпності: сонячна радіація, рослини, водні ресурси, кам'яне вугілля, продуктивні розорано-придатні ґрунти, енергія вітру, торф, нафта, газ.

Таблиця 6. – Розподіл природних ресурсів за класифікацією вичерпності

Вичерпні відновлювальні	Вичерпні відносно відновлювальні	Вичерпні не відновлювальні	Практично невичерпні

Завдання 2. На контурну карту України нанести наступні об'єкти природнозаповідного фонду:

- біосферні заповідники: «Асканія-Нова», Дунайський, Карпатський, Чорноморський;
- природні заповідники: Медобори, Розточчя, Черемський, Поліський, Канівський, Єланецький, Дніпровсько-Орільський;
- національні природні парки: Синевир, Азово-Сиваський, Святі Гори, Шацький, Яворівський, Ічнянський, Подільські Товтри.



Завдання 3. Запропонувати ряд заходів (по 3-5) щодо зниження забруднення, а також захисту наступних компонентів природи: атмосферне повітря, водоймища, ґрунти, живі організми.

Завдання 4. Побудувати стовпчасту діаграму «Рейтинг країн світу за обсягами викиду CO₂», користуючись найновітнішими Інтернет-джерелами інформації.

Практична робота № 8 ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА

Мета: закріпити знання про основні глобальні проблеми людства, про їх основні групи та сучасні шляхи розв'язання більшості глобальних проблем.

Запитання для обговорення:

1. Поняття про глобальні проблеми людства. Глобалістика як науковий напрям.
2. Демографічна проблема та шляхи її подолання.
3. Продовольча проблема та шляхи її подолання.

4. Енергетична проблема та шляхи її подолання.
5. Сировинна проблема та шляхи її подолання.
6. Проблема освоєння Світового океану.
7. Проблема освоєння космосу.
8. Проблема миру і роззброєння.
9. Проблема подолання відсталості країн, що розвиваються
10. Глобальні екологічні проблеми людства

Завдання для практичної роботи:

Завдання 1. Позначте на контурній карті «гарячі точки» світу.

Завдання 2. Заповніть таблицю 16 - «Основні види техногенних катастроф».

Таблиця 16. – Основні види техногенних катастроф

Вид техногенної катастрофи	Причини
Екологічні катастрофи	
Авіакатастрофи	
Вибухи	Помилки й прорахунки людей, присутність отруйних і горючих газів, надлишок вибухонебезпечного пилу, зберігання старих боєприпасів, перевантаження судна, терористичні акти.
Залізничні катастрофи	
Катастрофи на воді	
Ядерні аварії	

Завдання 3. Підготуйте презентацію Power Point або письмову наукову доповідь (5-7 хв.) на одну із запропонованих тем:

1. Сталий (збалансований) розвиток.
2. Біженці як глобальна проблема сучасності.
3. Позитивні та негативні сторони урбанізації

6.ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПРОМІЖНИХ КОНТРОЛІВ

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА №1

1. Об'єкт і предмет вивчення сучасної географії.
2. Особливе місце географії в системі наук.
3. Основні блоки в системі географічних наук. Наскрізні напрямки географічної науки.
4. Основні етапи в історії розвитку географічної науки.
5. Поняття про наукові школи в географії.
6. Географічні уявлення в первісних суспільствах. Географічні знання давніх культурних народів.
7. Географія в античний час.
8. Географія середньовіччя й епохи Великих географічних відкриттів.
9. Західноєвропейські наукові географічні школи XVIII – XIX століть.
10. Географічні школи в Росії (XIX – початок XX століття). Географічні школи в СРСР.
11. Зарубіжна географія XX – початку XXI століття.
12. Основні напрями географічних досліджень в Україні, наукові центри й наукові школи.
13. Порівняльна характеристика творчості А.Гумбольдта й К.Ріттера.
14. Французька географічна школа (Поль Відаль де ла Бланш, Елізе Реклю та інші).
15. Школа Російського географічного товариства.
16. Московська і Санкт-Петербурзька наукові географічні школи.

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА №2

1. Географічна освіта в сучасній Україні.
2. Фізико-географічні науки, їх зв'язок з іншими природничими науками.
3. Суспільно-географічні науки, їх зв'язок з іншими суспільними науками.

4. Комплексні географічні науки; інтегровані (міжгалузеві) напрями досліджень.
5. Методи отримання нової географічної інформації.
6. Методи обробки географічної інформації.
7. Прикладне значення географічних знань.
8. Диференціація в географічній науці .
9. Інтеграція в географічній науці та міжгалузеві напрями .
10. Наскрізні напрямки в географії.
11. Загальні закономірності природи.
12. Закони й закономірності географії .
13. Прикладне значення географічних знань.
14. Порівняльно-географічний метод.
15. Історичний метод в географії .
16. Системний підхід в географії .
17. Наукове пояснення в географії.
18. Методи досліджень фізичної географії .
19. Методи досліджень суспільної географії .
20. Центри розвитку географічної науки в Україні

7.ЗАПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Об'єкт і предмет вивчення сучасної географії.
2. Особливе місце географії в системі наук.
3. Основні блоки в системі географічних наук. Наскрізні напрямки географічної науки.
4. Основні етапи в історії розвитку географічної науки.
5. Поняття про наукові школи в географії.

6. Географічні уявлення в первісних суспільствах. Географічні знання давніх культурних народів.
7. Географія в античний час.
8. Географія середньовіччя й епохи Великих географічних відкриттів.
9. Західноєвропейські наукові географічні школи XVIII – XIX століть.
10. Географічні школи в Росії (XIX – початок XX століття). Географічні школи в СРСР.
11. Зарубіжна географія XX – початку XXI століття.
12. Основні напрями географічних досліджень в Україні, наукові центри й наукові школи.
13. Порівняльна характеристика творчості А.Гумбольдта й К.Ріттера.
14. Французька географічна школа (Поль Відаль де ла Бланш, Елізе Реклю та інші).
15. Школа Російського географічного товариства.
16. Московська і Санкт-Петербурзька наукові географічні школи.
17. Географічна освіта в сучасній Україні.
18. Фізико-географічні науки, їх зв'язок з іншими природничими науками.
19. Суспільно-географічні науки, їх зв'язок з іншими суспільними науками.
20. Комплексні географічні науки; інтегровані (міжгалузеві) напрями досліджень.
21. Методи отримання нової географічної інформації.
22. Методи обробки географічної інформації.
23. Прикладне значення географічних знань.
24. Диференціація в географічній науці .
25. Інтеграція в географічній науці та міжгалузеві напрями .
26. Наскрізні напрямки в географії.

27. Загальні закономірності природи.
28. Закони й закономірності географії .
29. Прикладне значення географічних знань.
30. Порівняльно-географічний метод.
31. Історичний метод в географії .
32. Системний підхід в географії .
33. Наукове пояснення в географії.
34. Методи досліджень фізичної географії .
35. Методи досліджень суспільної географії .
36. Краєзнавчі дослідження в географії.
37. Центри розвитку географічної науки в Україні .

8.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇХ ВИКОНАННЯ

Для виконання самостійної роботи студент повинен мати окремий зошит, де занотує окремі положення даних тем. Також із заданих тем виконуються презентації в програмі Microsoft Power Point.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Географічні знання давніх культурних народів (шумерів і вавілонян стародавніх єгиптян тощо).	7
2	Географія у Стародавній Греції	8
3	Географія в середньовіччі (в Європі й арабському світі).	8
4	Географія у Стародавньому Римі.	8
5	Німецька географічна школа.	7
6	Географічні школи в Російській імперії XIX - початку XX століття. Центри розвитку географічної науки в Україні.	8
7	Сучасні напрямки географічних досліджень.	7
	Разом	53